

Tigrinya

ጥዕና ደቅና ንምሕላው ንሓግዝ፡
ሎሚ ከምኡ'ውን ንመጸኢ

ብዛዕባ ክታበት ተወሳኺ ሓበሬታ

selondonics.org/childrenshealth

ስለምንታይ ቁልዕ- ምክታብ የድልዮም?

ክታብት፡ ንቁልዕ ኣብ እዋን ንእስነቶም፣ ናይ ትምህርቲን ጉብዝናኦምን ዕድመ ካብ ከቢድን፣ ንህይወት ኣብ ሓደጋ ዘውድቑን ሕማማት ይከላኸላሎም። ኣብ መላእ ዓለም ክታብት ህይወት ሚሊዮናት ኣድሒኑ እዩ። ይኹንምበር፡ ሰባት ክታብት እንተደኣ ጠጠው ኣቢሎም፡ ተላባዕቲ ሕማማት፣ ከም ብሓድሽ ክዘርግሑ ተኽእሎ ይፈጥረሎም።

ክታብት ብኸመይ ይለርሕ?

ክታብት ንሕማም መሲሉ እዩ ዝሰርሕ (ልክዕ ከም ሻይረስ ወይ ባክቴሪያ ኣብ ሰብነትና ወራርን ዕብዬትን ጀርባ)፣ከምኡ'ውን ኣብ ሰብነትና ሕማም ዝከላከሉን "ኣንቲ ቦዲስ" ተባሂሎም ዝጽውዑ ፍሉያት ተዋጋእቲ ከመይ ገይሩ ከምዘፈጥር ዝምህር እዩ።

ሰብነትና ብሕማም ምስተትሓዘን ምስተሓከመን፣ ክመሃር ካብ ዝኽእል ንላዕሊ ብመገዲ ክታብት ክመሃር ዝያዳ ውሑስ እዩ። ሰብነትና ብመገዲ ክታብት፣ሕማም ብኸመይ ከምዘከልኸል ሓንሳእ ምስ ተመሃረ፡ ንብዙሕ ዓመታት ውላድኩም ክሕልወልኩም ይኽእል እዩ።

ንውላድኩም ካብ ሕማምን ቃንዛን ምክልኻል

ብመሰረት ውድብ ጥዕና ዓለም(www.who.int) ክታብት ኣብ ነፍስ ወከፍ ዓመት ልዕሊ 3.5 ሚሊዮን ሰባት ብሰንኪ ዲፍተሪያ፣ ቲታነስ፣ ዉፒንግ ካፍ፣ ፍሉንሚዝልሰን ዝሰዕብ ሞት ይከላኸል።

ክታብት ኣብ ዩኬ ካብ ዝተኣታተወሉ እዋን ኣትሒዙ፣ ከም በዓል ንፍዮን ቲታነስን ዝኣምስልሉን፣ ንሚልዮናት ሰባት ዝቐተሉን ዘሰንከሉን ሕማማት ጠፊኦም ኣለዉ ወይውን ሳሕቲ ይረኣዩ'ለዉ። ካልኦት ከም ሚዝልሰን ዲፍተሪያን ዝተብሃሉ ሕማማት፣ ክታብት ካብ ዝተኣታተወሎም ንደሓር ብ99.9% ነክዮም ኣለዉ።

ይኹን ምበር፡ ሰባት ክታብት እንተደኣ ጠጠው ኣቢሎም፡ ተላባዕቲ ሕማማት ከም ብሓድሽ ክዘርግሑ ተኽእሎ ይፈጥረሎም።

እዚ በራሪ ጽሑፍዚ ብዛዕባ ምንታይ እዩ?

እዚ በራሪ ጽሑፍዚ፣ ዝያዳ ብዛዕባቲ ብ ኤን ኤች ኤስ ብናጸ ንቁልዕ ዝወሃብ ክታብትን መዓስ ከምእነኹትቦምን ዝገልጽ እዩ። ዝያዳ ውጽኢታዊ ምእንቲ ክኸውን፣ ክታብት ብእዋኑ ምሃብ ኣገዳሲ እዩ። ግን ውላድኩም ክታብት እንተደኣ ሓልፍዎ ንጂፒኹም ተወኪስኩም፣ከም ዘርክብ ምግባር ይከኣል እዩ።

ቁልዑ ኣብ መበል ክንዲይ ዕድመኡም'ዩ ክታበት ምኽታብ ዘድልዮም?

ዕድመ

ክታበት

ዝክላኽሎ

8 ሰሙን

6 ኣብ ውሽጢ 1 ክታበት (1ይ ክታበት)

- ዲፍተሪያ፣ ሄፒታይተስ ቢ፣ ሂብ
(ሂሞፊሊስ ኢንፍሉዌንሳ ዓይነት
ቢ) ፖሊዮ፣ ቲታነስ፣ ወፒንግ ካፍ
(ፐርቱሲስ)

ክታበት ሮታቫይረስ (1ይ ክታበት)
ሚን ቢ (1ይ ክታበት)

- ሮታቫይረስ
- መኒንጎኮካል ጉጅለ ቢ ባክተሪያ

12 ሰሙን

6 ኣብ ውሽጢ 1 ክታበት (2ይ ክታበት)

- (ኣብ ላዕሊ ንዘሎ ተመለክት)

ክታበት ሮታቫይረስ (2ይ ክታበት)

- (ኣብ ላዕሊ ንዘሎ ተመለክት)

ሚን ቢ (2ይ ክታበት)

- (ኣብ ላዕሊ ንዘሎ ተመለክት)

16 ሰሙን

6 ኣብ ውሽጢ 1 ክታበት (3ይ ክታበት)

- (ኣብ ላዕሊ ንዘሎ ተመለክት)

ነድሪ ዓምቡኦ (PCV) ክትክሰን

- ስትረፕቶኮክስ ኒሞኒያ

(1ይ ክታበት)

1 ዓመት

ኤም ኤም ኣር (1ይ ክታበት)

- ሚዝልስማምፕስፋሴላ

ኒውሞኮካል (ፒሲቪ) (2ይ ክታበት)

- ስትረፕቶኮክስ ኒሞኒያ

ሚን ቢ (3ይ ክታበት)

- (ኣብ ላዕሊ ንዘሎ ተመለክት)

18 ወርሒ

ኤም ኤም ኣር (2ይ ክታበት)

- ሚዝልስማምፕስፋሴላ

6 ኣብ ውሽጢ 1 ክታበት

- (ኣብ ላዕሊ ንዘሎ ተመለክት)

(ካብ ጥሪ 2026)

2-16 ዓመታት

ክታበት ፍሉ (በቢ ዓመቱ)

- ፍሉ (ኢንፍሉዌንሳ)

3 ዓመት ን 4 ወርሒ

4 ኣብ ውሽጢ 1 (ቅድሚ-ቤት ትምህርቲ - መሓየሊ)

- ዲፍተሪያ፣ ቲታነስ፣ ወፒንግ ካፍ፣
ፖሊዮ

12-13 ዓመት

ክታበት ኤች ፒ ቪ

- ህዩማን ፓፒሎማቫይረስ

14 ዓመት

3 ኣብ ውሽጢ 1 (ከፍተኛ/ካርዲ መሓየሊ)

- ቲታነስ፣ ዲፍተሪያ፣ ፖሊዮ

ሚን ኤ ሲ ደብልዩ ዋይ

- ሚኒንጂይትስ፣ ሴፕቲሚያ

እዘም ከታበታት ንውላደይ ካበየኖት ሕማማት እየም ዝክላኻሉሉ?

ኤም ኤም ኣር

(ሚዝልስ፣ ማምፕስ፣ ሩቤላ)

ሚዝልስን ሩቤላን ልክዕ ከም ሰዓል ዝመሳሰል ምልክት ብምርኣይ ይጅምሩ፡ ደሓር ዕንፍሩር ይወጽእ። ኣብ ሳሕቲ ኩነታት ሚዝልስ፡ ሃንደበታዊ ምንፍርፋር፣ ዑረት፣ ኒሞኒያ (ነድሪ ሳምቡክ)ን መሚንጃይተስ (ኣንቅጺ) ከሰዕብ ይክኣል፣ ከምኡውን ሓድ ሓደ ግዜ ቀታሊ ክኸውን ይክኣል። ሩቤላ ኣብ ጥንሲ ንዘለዋ፡ ኣብ ልዕሊ ዘየተወልደ ቁልዓ ጸገማት ብምፍጣር ሓደገኛ ክኸውን ይክኣል እዩ። ማምፕስ፡ ኣብ ጎድንታት ናይ ገጽ ቃንዛ ዘለዋ ሕበጥ ይፈጥር፣ ከምኡውን ኣብ ሳሕቲ ኩነታት ናብ ናይ ቫይረስ መኒንጃይተስ ይመርሕ።

ሜን ቢ + ሜን ኤ ሲ ደብልዩ ዋይ

ናይ መኒንጎኮካል ረኽሰታት (ሕማማት) መኒንጃይተስ (ኣንቅጺ)ን ምምራዝ ደም (ሴፕሲስ)ን ከሰዕቡ ኣመና ከበድቲ ክኹት ይክኣሉ። ኣብ ሳሕቲ ኩነታት ሞት ከሰዕቡ ይክኣሉ።

ኒውሞኮካል

ኒውሞኮካል ረኽሰታት (ሕማማት) ናብ ኒሞኒያ (ነድሪ-ሳምቡክ)፣ ሴፕሲስ (ምምራዝ ደም)ን መኒንጃይተስ (ኣንቅጺ)ን ከሰዕቡ ኣመና ከበድቲ ክኹት ይክኣሉ።

ቴታነስ

ቴታነስ ባክተርያ ናብ ቁሰሊ እንትትኣቱ ዝኽሰት ከቢድን ንህይወት ኣብ ሓደጋ ዘእቱን ኩነታት እዩ። ምትራር መንጋጋ፣ ቃንዛ ዘለዋ ምጭብባጥ ጭዋዳታት፣ ጸገም ምስትንፋስ፣ ልዑል ሙቐት፣ ረሃጽ፣ ቅልጡፍ ህርመት ልብን ርእሰኻ ምስሓትን ከሰዕብ ይክኣል።

ዉፒንግ ካፍ

(ፐርቲሲስ ተባሂሉ ዝጽዋዕ)

ዉፒንግ ካፍ ንሳምቡክን መተሓላለፊ ኣየርን ዘጥቅዕ ረኽሲ (ሕማም) ክኸውን ከሎ፣ ንህጻናትን ቁልዑን ኣመና ከምዘሓሙ ክገብርም ይክኣል እዩ። ኣብ ሳሕቲ ኩነታት ቀታሊ ክኸውን ይክኣል።

ሮታቫይረስ

ሮታቫይረስ ኣመና ተላባባሪ ሕማም ከሰዕ (ጨጐራ) ክኸውን ከሎ፣ ብፍላይ ንህጻናትን ቁልዑን የጥቅዕ፣ ውጽኣት፣ ተምላስ፣ ሕማም ከንዲን ረሰኒን የሰዕብሎም።

ፖሊዮ

ፖሊዮ ምስ ፍሉ ዝመሳሰል፣ ማእከላይ ምልክታት የምጽእ፣ ግን ኣብ ሳሕቲ ኩነታት ምድካም ጭዋዳታት (ፓራሊሲስ) ከሰዕብ ይክኣል እዩ።

ዲፍተሪያ

ዲፍተሪያ ከቢድ ረኽሲ (ሕማም) ክኸውን ከሎ ንኣፍንጫን ጐርሮን ሓደ ሓደ ግዜ ድማ ንቁርቢት ይጥቅዕ። ቀልጢፉ እንተደኣ ዘይተሓከሙ ቀታሊ ክኸውን ይክኣል፡ ብፍላይ ኣብ ህጻናት።

ሄፕ ቢ

ሄፕታይተስ ቢ ናይ ጸላም ከብዲ ረኽሲ እዩ። ብዙሕ ግዜ ካብ 1 ክሳብ 3 ኣዋርሕ ይጸንሕ። መብዛሕትኦም ሰባት ዝኹኑ ምልክት የብሎምን፣ ወይውን ፈኹሰ ምልክታት ይረኣዩም፣ ግን ኣብ ሳሕቲ ኩነታት ልዕሊ 6 ኣዋርሕ ዝጸንሕ ሕዱር ሕማም ክኸውን ይክኣል። ሕዱር ሄፕ ቢ እንተዘይተሓከሙ ኣመና ጐዳኢ ክኸውን ይክኣል።

ሄብ ቢ

ሄሞፊሊስ ኢንፍላዌንዛ ታይፕ ቢ (ሄብ) ዓይነት ባክተርያ ክኸውን ከሎ፣ ንህይወት ኣብ ሓደጋ ከውድቕ ዝክኣል ሕማም ክኸውን ይክኣል። ህጻናትን ቁልዑን ኣመና ናይ ምሕማም ሓደጋ የንጸላልዎም።

ፍሉ

ፍሉ ንቁልዑ ኣመና ዝከፈእ ክኸውን ይክኣል እዩ። ከም ቦዓል ብሮንካይተስን ኒሞኒያን ዝኣመሰሉ፣ ንሳምቡክን መተሓላለፊ ኣየርን ንዘጥቅዑ ሓደገኛ ጸገማት ከቃልዕ ይክኣል።

ኤች ፒ ቪ

ሂዩማን ፓፒሎማ ቫይረስ (ኤች ፒ ቪ) ንእዞዮም ልሙዳት ጉጅለታት ቫይረስ ዝተውሃበ ሰም እዩ። ገሊኡም "ዝለዓለ ሓደጋ" ተባሂሎም ይጽውዑ። ምክንያቱ ምስ ምዕባለ ካንሰር ዘተትሓዙ እዮም ንኣብነት፡ ናይ ማህጸን ጫፍ ካንሰር፣ ናይ መሃንቱስ ካንሰር፣ ናይ ብልዕቲ ካንሰር ከምኡውን ናይ ርእሲን ክሰዳን መንከሰን። ካልኦት ዓይነታት ከም ጡብ ኣዲጊ ዝኣመሰሉ ኩነታት ከሰዕቡ ይክኣሉ።

ኣብ ልዕሊ ቁልዑ ዝፍጠሩ ሳዕቤናት ናይ ክታበት እንታይ እዮም?

ትሕቲ 10% ዝኹኑ ቁልዑ ምስተኸትቡ ድሕሪ 2 ወይ 3 መዓልታት ፈኩስ ሳዕቤናት ክታበት የጋጥሞም።

ሳዕቤን ክታበት እዞም ዝሰዕቡ ክኹኑ ይኽእሉ፡

- ኣብቲ መርፍእ ክታበት ዝተገብረሉ ቦታ ሕበጥ፣ ምቅያሕን ምቕላልን
- ጽልኣት ወይ ልዑል ረስኒ ምህላው
- ምርባሽ፣ ምብካይን ምሕራቕን ወይ ዕረፍቲ ምስኣን
- ተምላሰን ግዜያዊ ሸውሃት ምጥፋእን

ገለ ቁልዑ ሳሕቲ ሳዕቤናት የጋጥሞም- ንኣብነት፡ ካብቶም ክታበት ኤም ኤም ኣር ዝተከትቡ 24,000 ቁልዑ እቲ 1 ዕንፍሩር ይወጽ።

ብዛዕባ ሳሕቲ ዘጋጥሙ ሳዕቤናት ንምፍላጥ ጂ.ፒ.ኤም ተወከሱ።

ተላባዕቲ ሕማማት እናገደዱ ናይ ምምጻእ ተክእሎ ከምዘሎ ምዝካርውን ኣገዳሲ እዩ ንኣብነት ሚዛልስ፣ ማምጥሰን ሩቤላን ኣመና ሓደገኛታት እዮም።

ውላደይ ነዚኣቶም ወይ ካልኣት ሳዕቤናት ክታበት ምስ ዘጋጥሞ እንታይ ክገብር ኣለኒ?

ፈኩስቲ ሳዕቤናት ንቁልዑ ፓራሲታሞል ብምሃብ ክተሕውዮም ይከኣል፡ ንኣብነት ካልፖል እንተደኣ ተሻቐልኩም ወይውን ውላድኩም ቀጸሊ ሳዕቤናት ክታበት እንተደኣ ኣጋጢሞም፡ ንጂ.ፒ.ኤም ተወከሱ።

ኣብቲ ክታበት እንታይ እዩ ዘሎ ውሑስ ድዩኹ?

ክታበት ኣብ ውሽጡ እንታይ ይሕዝ?

ቀንዲ ትሕዝቶ ናይ ዝኹነ ክታበት፡ ውሑድ ዓቕን ናይ ዝተቐትሉ፡ ዝተዳኸሙ ወይውን ዝተምሃዙ ጀርምታት ናይቲ ሕማም የጠቓልል። እዚ እቶም "እንቲጅንሰ" ተባሂሎም ይጽውዑ። ገለ ውሑዳት ሓደስቲ ክታበታት ኣብ ክንዲ ን"እንቲጅን" ባዕሉ ዝህቡ፡ ሰብነትና ን "እንቲጅንሰ" ከፍሪ ዘስግዞ ሓበሬታ ይህቡ።

ሓደ ሓደ ግዜ ክታበት፡ ንክታበት ውሑስን ዝያዳ ውጽኢታዊን ከምዝከውን ዝገብርዎ ካልኦት ቀመማት ይሕዝ።

ዝኹነ ክታበት ውጽኢት ሰጋ ሓሰማ ይሕወሶ ድዩ?

ገለ ክታበታት፡ ኣብ እዋን ምኽዛን እቲ ክታበት ውሑስን ኣድማዒን ምእንቲ ክኸውን ዝሕግዝ ናይ ሓሰማ መለግላጋ ይህልዎም። ብሃይማኖታዊ ወይ ምስ መግቢ ዝተተሓዘ ምኽንያታት፡ ውላድኩም ናይ ሓሰማ መለግላጋ (ጀላቲን) ዘለዎ ክታበት ከይኸተብ እንተደኣ ደሊኹም፡ ንሰብ ሞያ ክንክን ጥዕና እማራጺታት ከናድዩ ሕተቱዎም።

ክታበት ንቁልዑ ውሑሳት ድዮም?

ኣብ ዩኬን ዓለምን ዝነብሩ ብሚልዮናት ዝቑጸሩ ቁልዑ፡ ኣንጻር ከበድቲ ሕማማት ተኸቲቦም እዮም-በዚ ምኽንያት ድማ ውሕሰነቶም ከምዝሕሎ ተገይሩ እዩ። ክታበት እንተላይ ንሰድራቤትኩም፡ መቐርብኩምን ዝገፍሖ ሕብረተሰብን ፡ብፍላይ ድማ ነቶም ኣብ ተነቓፊ ኩነታት ንዘለዉ ሰባት ዝከላከል እዩ።

ብመሰረት ሕጊ፡ኩሎም ክታበታት ቅድሚ ኣብ መዓለ ምውዓሎም፡ ኣብ ውሽጢ እዝዩ ከቢድ ናይ ውሕሰነት መረጋገጺ (ፈተና) ይሓልፉ። ክታበት ሓንሳእ ኣብ ዩኬ ምስተኣታተወ፡ ብመገዲ ናይ ትካል መቁጻጸሪ መድሃኒትን ናውቲ ክንክን ጥዕናን (MHRA) ዝኹነ ሳዕቤን ከይህልዎም ምክትታል ይገበረሉ።

ንውላደይ ኣብ ሓደ እዋን ብዙሕ ክታበታት ምኽታብ ውሑስ ድዩ?

መጽናዕትታት ኣብ ሓደ እዋን ብዙሕ ክታበታት ምኽታብ፡ውሑስ ከምዝኹነን፡ ካብ ኣዝዪም ከበድቲ ሕማማት ክሕለዉ ከምዝክእሉን የረድኡ።

ዝያዳ ሓበሬታ ንምርካብ ናበይ ክኸይድ እኽእል?

ብዛዕባ ክታበትን ውሕሰነቶምን ወይም ሳዕቤናቶምን ዝኹነ ሻቕሎት፡ ምጥርጣር ወይ ሕቶታት እንተሃልዩኩም፡ ብክብረትኩም ጂፒኩም ወይ ካልእ ናይ ኤን ኤች ኤስ በዓል ሞያ ጥዕና ተወከሱ።

ኣብዚ ዩኬ ናይ ዝርከቡን ኣብ ዓለም ዝለዓሉ ትካላት ጥዕናን ክንክንን ዘቕረቡዎም ሳይንሳዊ መርትዖታት ይርከቡ እዮም። ንኣብነት ውድብ ጥዕና ዓለም፡ ኤም ኤች ኤስን ዩኒቨርሲቲ ኦክስፎርድን።

ኣንጻር- ክታበት ዝምልከቲ ዛንታታት ብኦንላይን ብፍላይ ድማ ብመገዲ ሶሻል ሚዲያ ክዝርግሑ ይኽእሉ። ኣብ ሳይንሳዊ መርትዖታት ዘይተመርኩሱ፡ከምኡውን ንውልዳኩም ኣብ ከቢድ ሃደጋ ሕማም ዘውድቑ ክኹኑ ይኽእሉ።

ክታበት፡ ንገዛእ ነብሰናን ውላድናን ካብ ሕማማት ንምክልኻል ክንገብርዎ፡ ካብ ክንገብር እንክእሎም ንገራት እቲ እዝዩ ኣገዳሲ ነገር እዩ።

ኣብ መርበብ ሓበሬታ ኤን ኤች ኤስ ዝያዳ ሓበሬታ ክትረኽቡ ትኽእሉ፡

www.nhs.uk/vaccinations/

ክታበታት እንተላይ ናይ ኣርክብ ክታበታት ብኸመይ ምርካብ ከም ዝክእል

ናይ ኤን ኤች ኤስ ናይ ናጻ ክታበት መን ይረክብ?

ኩሉ ቁልዓ ብዘይ ክፍሊት ናይ ኤን ኤች ኤስ ክታበት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ። ውላድኩም ንኹሉ ክታበት ከምዝወሰዱ ንምርግጋጽ፣ ንጂ.ፒ.ኹም ኣዘራርቡ ወይውን ንናይ ውላድኩም ቀይሕ መጽሓፍ (ሬድ ቡክ) ፈትኹ።

ውላደይ ንኹሎም ልሙዳት ክታበታት ምእንቲ ክረክ፣ ኣብ ጂ.ፒ ክምዝገብ የድልዮ ድዩ?

ውላድኩም ኣብ ጂ.ፒ እንተ ዘይተመዝገቦምውን ናይ ናጻ ክታበት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም። ዝኹን ኣብ ኢንግላንድ ዝነበር ሰብ ብዘይ ክፍሊት ኣብ ጂ.ፒ ክምዝገብ ይክእል። ናይ ኣድራሻ መረጋገጺ ወይ ናይ ኢሚግሬሽን ወረቐት፣ ታሴራ ወይውን ናይ ኤን ኤች ኤስ ቍጽሪ ምቕራብ ኣየድልየኩምን። ጂ.ፒ በዚ ክትረክቡ ትክእሉ ኢኹም።
www.nhs.uk/service-search/find-a-gp

ብዛዕባ ናይ ቁልዑ ክታበታት ተወሰኽቲ ሓበሬታታት ብኸመይ ክረክብ እኽእል?

ብኸብረትኩም ንጂ.ፒ ተወከሱ ወይውን ኣብ ኦንላይን ፈትኹ።

selondonics.org/childrenshealth

ውላድኩም ምስ ዝሓምም ሓፈሻዊ ናይ ጥዕና ምኽሪ

ነኣሽቱ ቁልዑ በብግዜኡ ይሓመ- እዩም- እዚ ድማ ክፋል ናይ ምዕባይ እዩ። ይኹንምበር፡ እዚ ንወለዲን ናበይትን ኣጨናቂ ክኸውን ይክእል እዩ። ብዙሕ ግዜ፡ እቲ ሕማማት ከበድቲ ኣይኩኑን ከምኡ'ውን ኣብ መንበሪ ገዛ ወይ ብደገፍ ናይ ጂ.ፒ፣ በዓል ሞያ ፋርማሲ ወይ ህልዝ ሺዚተር ክሕከሙ ይክእሉ። ዝያዳ ምኽሪ ንምርካብ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ኤን ኤች ኤስ ተወከሱ።
www.nhs.uk/conditions/baby/health

እዚ በራሪ ጽሑፍ ብዓበይቲ ፊደላትን ብዝተፈላለየ ቋንቋታትን ተዳልዩ እዩ።

ብኸብረትኩም በዚ ርኽቡ፡

communications@selondonics.nhs.uk

ብቦርድ ደቡባዊ ምብራቕ ለንደን ኦተወሃሃደ ክንክን ተሓቲሙ
ኣብ ሓምሌ 2025 ዝተመሓየሽ

South East London

